

Teatteria elämä kaikki

SEPPO HELMINEN

Pitkään Italiassa oleillut ystäväni tulkitsi kokemusten valossa maailmanhistoriaa ja italialaisuutta sanoen, että Jeesuksen täytyi olla italialainen. Jokaisen italialaisen miehen/pojan äiti on neitsyt, eikä sekään riitä, sillä isoäiditkin ovat neitsyitä. Kolmekymppiset miehet asuvat kotonaan, kun samaan aikaan heitä mammanpojiksi kutsuvat pohjoismaiset lajitoverit ovat jättäneet taakseen yhden avio/avoliiton ja noin puolitoista lasta. Tästäkin Beppo Severgnini kepeässä ja oivaltavassa teoksessaan kirjoittaa.

Mutta välttämättä tämä ”mammanpoikeus” ei liity ns. kansanluonteeseen. Toki siinä on yhtenä tekijänä italialainen perhe/sukurakkaus, mutta taustalla on mm. rakentamiseen ja kaavoitukseen liittyvä kaoottisuus, johon itseironinen kirjoittaja ei puutu. Mutta amerikkalaisen, Italiassa asuvan Donna Leonin dekkareista voi lukea, millaisen ”ystävänpalveluksesta ystävänpalvelus”-systeemin varaan rakentuvan verkoston, jossa politiikka ja harmaa raha kietoutuvat toisiinsa, voi löytää kaikenlaisten kummallisuuksien taustalta.

Kaikki on sitä, miltä se näyttää. Etiikka ja moraali ovat jaloistuneet/surkastuneet estetiikaksi. Italialainen tarkkailee tästä näkökulmasta tekoja ja tapatumia, ilmiöitä ja ihmisten ulkokuorta. Siinä menevät sekaisin kaunis ja hyvä, ruma ja paha. Tämä on kirjoittajan tulo kulma italialaisten mentaliteettiin, käyttäytymiskoodiin. He näkevät ja katsovat vain koiran

karvoihin. Niin arki kuin politiikkakin jäsentyvät esteettisesti.

Jos politiikka, raha ja rikollisuus sekä niiden kyttyt piiloutuvat kulisseihiin tai ainakin suljettujen silmäluomien alle (sillä rivi-italialainen ei halua sekaantua hyvä veli -verkostojen kyttyihin), niin sitä vähemmän tavallinenkaan italialainen haluaa jäädä niin sanotusti elämän suuren näyttämön kulisseihiin. Kukaan ei halua olla statisti: jokainen esittää pääosaa. Orson Welles on todennut:

”Italia on täynnä näyttelijöitä, viisikymmentä miljoonaa näyttelijää ja suurin osa hyviä. Ne pari surkeaa ovat päätyneet teatteriin ja elokuviin.”

Tästä tulokulmasta Severgnini lähestyy italialaista arkea: autoilua, jonottamista, jalkapalloa, rakentamista, elekieltä ja suhtautumista rahaan ja kännyköihin.

Italiasta ja italialaisista on kirjoitettu kirjoja, joiden annin Severgnini pelkistää näin:

”Amerikkalaiset naiset ovat kirjoittaneet Italiasta kuin rakastajastaan ja englantilaiset miehet kuin vihollisestaan. Todellisuus on tietenkin paljon monipuolisempi.”

Siksi italialainen ryhtyi kirjoittamaan italialaisista, stereotyyppioista, joissa on liioittelua, yksinkertaistamista ja yleistämistä. Edessä tavallinen italialainen arki, joka on jatkuvaa improvisaatiota, teatteria ja yhdessäoloa, päänäyttämöinä piazzat tai perheet. Yksinäistä italialaista ei ole:

”Yhdessä olemisen taito, sivistynyt käytös ja vaivaton vuorovaikutus ovat perustavanlaatui-

Beppo Severgnini
La Bella Figura
Opastettu kiertokäynti
italialaisuuteen
Suom. Hannamari Heino
Juva: WSOY, 2007
277 s.

sia ominaisuuksia. Pitäkäämme ne mielessä ja olkaamme niistä ylpeitä. Siihen kun ei ole turhan usein aihetta.”

Sitä me pohjoismaalaiset näytämme kadehtivan tai ihailevan. Perhe on kaiken tämän laukaisualusta. Italialainen perhe on neuvola ja talmudilainen opinahojo. Perhe on pankki ja vakuutuslaitos ilman allekirjoitettavia vakuuskirjoja, eikä vakuutusenantajaa voi vaihtaa. Se on vanhainkoti, sairastupa, työvoimatoimisto, pensionaatti ja tiedustelupalvelu, jota johtavat äidit niin lasten kuin lastenlasten ollessa kohteita. Perhe on tori, jossa ei myydä mitään, vaan jallaan runsaasti lahjoja ja käydään kauppaa kaikesta. Mutta tämä tori taitaa olla levinnyt laajemmallekin italialaiseen kansalaisyhteiskuntaan.

Perheen fyysinen ja mentaalinen keskus on ”tintello”, jonkinlainen ruokailunurkkausolohuone, jossa puhutaan aina ja kaikesta. Italialaisilla on sekä kielä että kitalaki. Puhunta ja ruokailu. ”Lasten kasvatus alkaa – mikäli se alkaa – ruokapöydän ääressä.” Kun alkoholin nauttimiselle ei ole säädettyä ikärajaa (tai jos on, kukaan italialainen ei ole siitä tietoinen), jälkikasvun alkoholivalistus on jätet-

ty perheiden vastuulle, eikä pullo ainakaan toistaiseksi kuvasta mitään intohimojen ruumiillistumaa, vaan tapaa pidetään miellettään hallinnassa”. Mutta se lie-nee ymmärrettävää, koska viini on heille elintarvike, kun suomalaisen joutuu mieltämään sen päihteenä.

Olohuoneen nurkassa on siten televisio, jota vähän lehtiä lukevat italialaiset seuraavat. Ja

anti on mitä on, paljaan pinnan estetiikkaa. Ne jotkut, jotka lukevat, ovat tilastojen mukaan tällä hetkellä kiinnostuneita kirjoista, joissa katsellaan yhteiskunnan kulussien taakse. Yksi myyntitilastojen kärjessä keikkuva kirja on Severgninin työtovereiden kirjoittama kirja La Casta (kasti). Siitä näkyy, että vanhoista puhdistuksista huolimatta korruptiosta ei ole pääs-

ty eroon, vaan nuoret sukupolvet ovat asettuneet vanhoihin toimintatapoihin. Siitä näkyy myös se, että vaikka italialaiset poliitikot eivät ole oikein onnistuneet parantamaan kannattajiensa arkea ja olosuhteita, omat asiansa he ovat järjestäneet parhaiten koko Euroopassa. Ja pysyvästi.

Alkoholitutkimussäätiön apurahat haettavissa

Alkoholitutkimussäätiö myöntää apurahoja

- alkoholinkäyttöä koskeviin tutkimuksiin
- tutkimuksiin, jotka selvittelevät alkoholia yksilön ja yhteiskunnan ongelmana
- raittiustoimintaa koskeviin tutkimuksiin
- alkoholitutkimukseen liittyvään huumausainetutkimukseen
- rahapelaamista ja siihen liittyviä ongelmia koskevaan tutkimukseen.

Vuoden 2008 apurahoja on haettava säätiön hakemuslomakkeita käyttäen ja hakuohjeita noudattaen. Hakemuslomakkeita voi tulostaa säätiön Internet-sivustosta www.alkoholitutkimussaatio.fi tai tilata sähköpostitse osoitteesta raija.ahola@stakes.fi tai puhelimitse numerosta (09) 3967 2013.

Hakemusten on oltava perillä viimeistään syyskuun viimeisenä arkipäivänä (liitteineen kuutena kappaleena) osoitteessa: Alkoholitutkimussäätiö, PL 220 (Lintulahdenkuja 4), 00531 Helsinki.

Tarkempia tietoja antaa sihteeri Kari Poikolainen, puh. (09) 3967 2003.